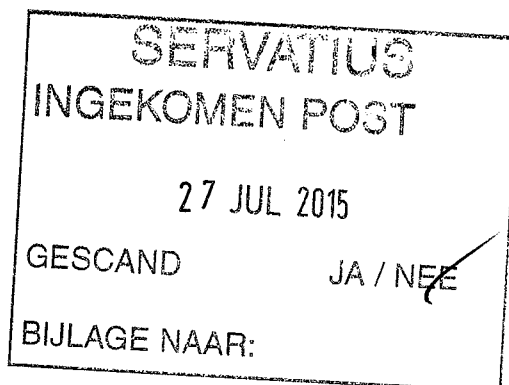

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Woningstichting Servatius
L. Hupperts
Wim Duisenbergplantsoen 41
6221 SE MAASTRICHT

Datum 24 juli 2015
Betreft Toekenning ontheffing
Ruimtelijke ingrepen

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42
ffwet@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015125213

Kenmerk
FF/75C/2015/0138.toek.jz

Bijlagen
2

Geachte heer Hupperts,

Naar aanleiding van uw verzoek van 27 maart 2015 en de aanvulling hierop van 24 juni 2015, geregistreerd onder aanvraagnummer 5190015125213, om een ontheffing als bedoeld in artikel 75 van de Flora- en faunawet te krijgen, deel ik u het volgende mee.

Hierbij ontvangt u de ontheffing die u heeft aangevraagd, van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

De aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project "Tech 052-07", gelegen in de gemeente Eijsden-Margraten. Het project betreft het renoveren van een gedeelte van het complex TECH-052-07. De werkzaamheden bestaan uit glasvervanging, gevelrenovatie, dakbedekking en isoleren. Ontheffing wordt gevraagd van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), voor de periode van 1 september 2015 tot en met 1 januari 2017.

Overwegingen

Wettelijk kader

Beschermde soorten

De gewone dwergvleermuis is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder a, van de Flora- en faunawet. De gewone dwergvleermuis is tevens opgenomen in bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, diersoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd.

Verbodsbepalingen

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen

Tot voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen als bedoeld in artikel 11 van de Flora- en faunawet worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van groepen mannetjes bevinden, afhankelijk van de soort. Essentiële migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijvoorbeeld hopen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder.

Ontheffing

Op grond van artikel 75, lid 5, van de Flora- en faunawet worden ontheffingen slechts verleend wanneer er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Op grond van artikel 75, lid 6, aanhef en onder c, wordt voor soorten genoemd op bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing slechts verleend wanneer er, naast de voorwaarde dat geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, geen andere bevredigende oplossing bestaat en met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen. De belangen waarnaar verwezen wordt, zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dieren en plantensoorten.

Instandhouding van de gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er zijn vijf zomerverblijfplaatsen van de soort vastgesteld. Drie van deze verblijfplaatsen worden tevens als paar- en winterverblijfplaats gebruikt. Door de werkzaamheden kunnen voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis worden beschadigd, vernield en verstoord.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soort tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in hoofdstuk 3 en Protocol C van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Natuurtoets Flora- en faunawet complex TECH-052-07 renovatie' van 19 februari 2015 en de aanvulling op de aanvraag van 24 juni 2015. De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. U dient, naast de door u voorgestelde maatregelen, tevens de gewenningstijd van winterverblijfplaatsen (minimaal 3 maanden voorafgaand aan de werkzaamheden) van de gewone dwergvleermuis in acht te houden.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
24 juli 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015125213

Vooraf zorgt u hiermee voor voldoende alternatief dat in kwantiteit en kwaliteit overeenkomt met de huidige functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats voor de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis. De functionaliteit van de voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats blijft daarmee gegarandeerd.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
24 juli 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015125213

Echter, ondanks deze maatregelen worden door het realiseren van de renovatiewerkzaamheden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verstoord. Immers, de gewone dwergvleermuis wordt gedwongen om de huidige verblijfplaats te verlaten en een alternatief te gaan zoeken. Door de werkzaamheden wordt het in artikel 11 van de Flora- en faunawet neergelegde verbod op het verstoren van de vaste rust- of verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis derhalve overtreden, zodat voor die werkzaamheden een ontheffing is vereist. Daar de gewone dwergvleermuis wel in de omgeving aanwezig blijft, komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding.

De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Belang van de ingreep

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van de belangen: 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' en 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'.

Het belang 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten' is niet van toepassing op uw project. U heeft met de door u opgestuurde stukken onvoldoende aangetoond dat er door het renoveren van de woningen in het plangebied sprake is van een groot openbaar belang.

Voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan alleen ontheffing verleend worden ten behoeve van belangen genoemd in de Habitatrichtlijn. Het door u aangevraagde belang 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling' is niet genoemd in de Habitatrichtlijn. Het belang genoemd in artikel 2, derde lid, aanhef en onder j, van het Vrijstellingsbesluit kan in dit geval echter wel aan de ontheffingverlening ten grondslag liggen, er is immers geen sprake van verstoring die afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding.

De werkzaamheden die nodig zijn voor de realisatie van het project worden uitgevoerd in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Ten behoeve van dit belang kan ontheffing worden verleend, mits geen benutting of economisch gewin plaatsvindt en zorgvuldig wordt gehandeld. Van benutting of economisch gewin van de gewone dwergvleermuis is geen sprake.

Ik verwacht dat er door het realiseren van het project geen permanent negatieve effecten optreden ten aanzien van de aanwezige populatie van de gewone dwergvleermuis.

**Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland**

Datum
24 juli 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190015125213

Andere bevredigende oplossing

Het project is locatiegebonden. Het project betreft een wijkherstelplan en kan dan ook niet op een andere locatie uitgevoerd worden. De voorgenomen ingreep heeft betrekking op locatiespecifiek onderhoud. De woningen kampen met achterstallig onderhoud. De panden zijn gedateerd en voldoen niet meer aan de huidige eisen op het gebied van milieu, leefbaarheid en energielabel. Renovatie van het dak en de gevels en daarbij het herstel van gebreken en het duurzaam isoleren van de woningen is daarbij noodzakelijk om de woningen duurzaam in stand te kunnen houden. Er zijn diverse methodes om daken te renoveren. Vanwege de constructie van de woningen is er geen effectieve dakrenovatie met isolatieverbetering mogelijk zonder dat daarbij verblijfplaatsen van in de dakconstructie verblijvende beschermde fauna verstoord worden. Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is het voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Zorgplicht

Voor de soort waarvoor ik u ontheffing verleen, bent u gehouden aan de in de ontheffing opgenomen voorschriften. Voor alle soorten echter, geldt de zorgplicht ex artikel 2 van de Flora- en faunawet, die van toepassing is op zowel beschermde als onbeschermde diersoorten, ongeacht vrijstelling of ontheffing. Op grond hiervan dient u zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

Vogels

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Ik wijs u erop dat voor het broedseizoen geen standaardperiode wordt gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Gelet op het voorgaande verleen ik u ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

De ontheffing en de voorschriften treft u hierbij aan.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

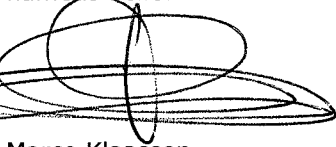
Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie, het briefkenmerk en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie en het briefkenmerk in de rechter kantlijn van deze brief.

Meer informatie

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website mijn.rvo.nl. Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

Met vriendelijke groet,

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze:

Marco Klaassen

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

TFC Smits
kla

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum

24 juli 2015

Onze referentie

Aanvraagnummer
5190015125213

ONTHEFFING

Naar aanleiding van het verzoek van heer L. Hupperts op 27 maart 2015, namens Woningstichting Servatius en de aanvulling hierop van 24 juni 2015

gelet op artikel 75, lid 3, van de Flora- en faunawet

Verleent de Staatssecretaris¹ van Economische Zaken hierbij aan:

Naam: Woningstichting Servatius (hierna: ontheffinghouder)
Adres: Wim Duisenbergplantsoen 41
Postcode en woonplaats: 6221 SE MAASTRICHT

Ontheffing **5190015125213** voor het tijdvak van: 1 september 2015 tot en met 1 januari 2017

Van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet voor zover dit betreft het verstoren van holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project "Tech 052-07", gelegen aan het veldje 41 tot en met 55 (even en oneven) in Eijsden, één en ander zoals is weergegeven in figuur 1 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Natuurtoets Flora- en faunawet complex TECH-052-07 renovatie' van 19 februari 2015.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort en beschreven verboden handelingen verleend.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Rijksdienst voor Ondernemend Nederland indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar Rijksdienst voor Ondernemend Nederland te zenden.

¹ Krachtens de wettekst is de Minister bevoegd tot het afgeven van een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet. Op basis van de portefeuillevreiding tussen de Minister van EZ en de Staatssecretaris van EZ is deze bevoegdheid belegd bij de Staatssecretaris.

Specifieke voorschriften

7. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in hoofdstuk 3 en Protocol C van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Natuurtoets Flora- en faunawet complex TECH-052-07 renovatie' van 19 februari 2015 en de aanvulling op de aanvraag van 24 juni 2015 (bijlage 2 bij dit besluit).
8. U dient een gewenningsperiode van drie maanden voorafgaand van de werkzaamheden aan te houden voor de aan te bieden permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis.

Overige voorschriften

9. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
10. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden.
11. Deze ontheffing kan worden ingetrokken, indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.
12. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
13. Aanspreekpunt in het kader van deze ontheffing en de daaruit voortvloeiende voorschriften is Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Postbus 40225, 8004 DE Zwolle.

Den Haag, 24 juli 2015

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
namens deze

Marco Klaassens

De teammanager Vergunningen Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

TFC Smits
bla

² Het Ministerie van Economische Zaken verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

3

Mitigatieplan

3.1 UITGANGSPUNTEN

Voor onderliggend mitigatieplan wordt uitgegaan van de volgende specifieke uitgangspunten:

- Type ingreep; renovatie
- Voorgenomen uitvoeringsdatum; 2015
- Renovatie gereed; onbekend
- Aannemer; onbekend
- Plaatsing tijdelijke vleermuisverblijfplaatsen op bebouwing binnen 200 meter van het plangebied; voor 1 april 2015
- Realisatie permanente mitigatie in bestaande te renoveren bebouwing en/of in bestaande of nog nieuw te realiseren bebouwing binnen 200 meter van plangebied.
- Binnen het renovatieplan worden eveneens permanente verblijfsvoorzieningen opgenomen welke noodzakelijk zijn om de sloop van nabijgelegen complexen van Servatius mogelijk te kunnen maken op termijn vanwege de aanwezigheid van meerdere vleermuissoorten en gierzwaluw.

Het doel van het treffen van mitigatiemaatregelen vanuit de Ff-wet is tweeledig, namelijk

- Het beperken en voorkomen van negatieve effecten en;
- Het behouden van voldoende leefgebied.

3.2 TOETSING EN MITIGATIE

3.2.1 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

In navolgende tabellen voor het mitigatieplan, is een toetsing aan de Ff-wet per relevante soort(groep) opgenomen, op basis van de resultaten en effectbeoordeling in hoofdstuk 2. Verbodsartikel 8 en 10 van de Ff-wet zijn daarbij buitenbeschouwing gelaten:

- Artikel 8 heeft betrekking op vaatplanten. Door het ontbreken van beschermde soorten is het artikel niet van toepassing.
- Artikel 10 "het is verboden dieren, behorende tot de inheemse diersoort opzettelijk te verontrusten", is voor de voorgenomen werkzaamheden niet van toepassing. Het doel is namelijk niet om dieren te verstoren. Door bij de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezigheid van beschermde soorten wordt overtreding van artikel 10 voorkomen.

Als gevolg van negatieve effecten door de werkzaamheden, vindt mogelijk nog overtreding van de verbodsbepalingen 9, 11 en 12 plaats. In de navolgende tabellen is weergegeven van welke negatieve effecten voor welke soort(groep)en mogelijk sprake is, en welke verbodsbepaling hierbij relevant is.

3.2.2 MITIGATIE

De overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet moet zoveel mogelijk voorkomen worden door het treffen van mitigerende maatregelen. In navolgende tabellen is per negatief effect als gevolg van de werkzaamheden, weergegeven welke mitigatie protocollen gevolgd dienen te worden. In de tabel wordt verwezen naar het bijlagedocument voor mitigatie (Bijlage 4). In deze bijlage zijn per protocol diverse mitigerende maatregelen voorgeschreven.

Voor het effect dat met mitigerende maatregelen niet voorkomen of vermeden kan worden (overtreding verbodsartikel), dient een ontheffing ex artikel 75C van de Flora- en faunawet worden aangevraagd, zie hiervoor de conclusie.

3.2.3 MITIGATIEPLAN

In navolgende tabellen is per soort(groep) weergegeven wat de status van en de functie van het plangebied voor de aanwezige soort(groep) is. De codes die in deze tabel zijn opgenomen verwijzen naar het bijlagedocument voor mitigatie, zie Bijlage 4. Daarnaast zijn de conclusies per verbodsartikel weergegeven met in acht neming van de uit te voeren mitigerende maatregelen. Op basis daarvan omvat de laatste regel het eindoordeel met eventuele resteffect(en) en noodzaak tot het aanvragen van een ontheffing.

Vleermuizen

Toetsing Ff-wet – Vleermuizen			
Ingreep	Renovatie		
Soort	Gewone dwergvleermuis		
Status Ff-wet	Tabel 3 Ff-wet		
Functie	5 zomerverblijven met 1 tot 5 individuen per verblijf onder dakrand en in open stootvoegen. 3 baltserverblijven die naar verwachting tevens benut worden als winterverblijf (dit heeft enkel betrekking op kleine verblijven met enkele individuen per winterverblijf). Foerageerfunctie rondom bebouwing en in de tuinen van voornamelijk dieren afkomstig uit de lokale verblijfplaatsen.		
Effect	Artikel Ff-wet	Mitigatie maatregelen (bijlage 4)	Conclusie
Onopzettelijk doden	9	Protocol: (C1, CA2, CA3)	Afdoende mitigatie
Beschadigen, vernielen, wegnemen vaste rust- en verblijfplaatsen	11	Protocol: (C1, CA2, CA3)	Afdoende mitigatie
Verstoren vaste rust- en verblijfplaatsen	11	Protocol: (C1, CA2, CA3)	Ontheffing Ff-wet
Eindoordeel	Een ontheffing in het kader van de Ff-wet is noodzakelijk. Om overtreding te voorkomen dienen maatregelen te worden getroffen, zie verwijzingen hierboven.		

Tabel 1-soorten

Toetsing Ff-wet – Tabel 1-soorten		
Ingreep	Renovatie	
Soort	Zoogdieren en amfibieën	
Status Ff-wet	Tabel 1 Ff-wet vrijstelling bij voorgenomen ingreep	
Functie	Leefgebied en aanwezigheid niet uit te sluiten	
Artikel Ff-wet	9, 11, 12	
Maatregelen	Werkrichting en verplaatsen individuen tot buiten ingreepgebied in geschikt biotoop	Afdoende mitigatie
Eendoordeel	Een ontheffing in het kader van de Ff-wet is niet noodzakelijk in verband met vrijstelling tot verstoring bij voorgenomen ruimtelijke ingreep. In het kader van de algemene zorgplicht (artikel 2 Ff-wet) dienen enkel voorzogsmaatregelen in acht te worden genomen.	

Algemene broedvogels

Toetsing Ff-wet – Niet jaarrond beschermde broedvogels		
Ingreep	Renovatie	
Soort	Diverse tuin en huis soorten zoals kauw, merel, spreeuw en heggenmus.	
Status Ff-wet	Tabel 3 Ff-wet	
Functie	Nesten in bebouwing en tuinen aanwezig	
Artikel Ff-wet	9, 11, 12	
Maatregelen	Protocol A	Afdoende mitigatie
Eendoordeel	Een ontheffing in het kader van de Ff-wet is niet noodzakelijk. Om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen dienen maatregelen te worden getroffen, zie verwijzingen hierboven.	

Locatie specifieke maatregelen.

Afhankelijk van het bouwontwerp kunnen er mogelijk constructief verblijfplaatsen gecreëerd worden in de bestaande bebouwing zonder daarvoor prefab verblijfplaatsen te gebruiken. Hiertoe zijn bouwtekeningen en samenwerking met de renovatieaannemer noodzakelijk. Dit dient onder begeleiding van een ecooloog in vastgesteld te worden en vastgelegd in bouwplannen en ecologisch werkprotocol. Doordat het dak deels opstaande dakranden heeft boven de isolatieschil bestaat de mogelijkheid dat zich hierin holle ruimtes bevinden die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Door deze ruimtes te handhaven, bereikbaar te maken/houden en niet te voorzien van na-isolatie kan een deel en mogelijk alle mitigatie voor de renovatie zelf gerealiseerd worden. In dat geval kan het inmetelen van prefab vleermuisverblijfplaatsen achterwege blijven.

Mitigatie ten behoeve van nabij gelegen sloopcomplexen Servatius (053-07, 052-07, 054-02 en 030-07).

Binnen enkele jaren zullen er nabij het renovatiecomplex diverse gelijksoortige bebouwing en enkele grondgebonden woningen gesloopt worden. In deze complexen bevinden zich meerdere verblijfplaatsen van laatvlieger, grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis. Tevens zijn er nesten van gierzwaluw vastgesteld. Een deel van de permanente mitigatie kan in de renovatie meegenomen worden en bespoedigd daarmee de procedures en planvoorbereiding van de sloop en voorkomt dubbele kosten voor het aanbrengen van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen. Tevens krijgen de aanwezige beschermde soorten een langere gewenningstermijn aan nieuwe verblijfplaatsen.

Als de betreffende plekken in de constructie gelijkend zijn aan de verblijfplaatslocaties van de vleermuizen die in de nabijgelegen te slopen complexen zitten verhoogd dit de kans op snelle succesvolle mitigatie voor verblijfsfuncties in de sloopcomplexen.

Het aantal en type voorzieningen zijn beschreven in de natuurtoetsen behorend bij de betreffende sloopcomplexen. Niet alle mitigatie kan in het renovatiecomplex gerealiseerd worden. Er dient ook rekening te worden gehouden met een natuurlijke spreiding van voorzieningen en territoriaal gedrag binnen en tussen soorten.

Locaties voor tijdelijke en of permanente voorzieningen

Op navolgende kaart is weergegeven welke bebouwing binnen een straal van 200 meter van het huidige complex in eigendom is van Servatius en tevens geschikt is voor het plaatsen van alternatieve verblijfplaatsen ten behoeve van mitigatie.

Figuur 3: Kaart met zoekgebied voor plaatsing tijdelijke en permanente voorzieningen (alternatieve verblijfplaatsen) met: rood = huidig complex, blauw = andere complexen waar werkzaamheden zullen gaan plaatsvinden, groen = bebouwing in eigendom van Servatius binnen een straal van 200 meter van het huidige complex en geschikt voor plaatsing van alternatieve verblijfplaatsen huismus, gierzwaluw en vleermuizen en oranje = eigendom van Servatius geschikt voor mitigatie vleermuizen en gierzwaluw en/of buiten een straal van 200 meter.

Mitigatieopgave

Voorziening	Aantal	Type (voorstel)	Beschikbaarheid	Relevante aspecten
Tijdelijke vleermuis verblijfplaatsen	20	Houten vleermuiskasten type vivara ≥ 2 leefruimtes	Voor 1 april 2015	Plaatsing en verdeling op aanwijzing ecooloog
Permanente vleermuis voorzieningen	20	Inmetsele kasten type Tichelaar en/of Type vivara en/of type schwegler	Aanbrengen gelijktijdig met de renovatie.	Plaatsing en verdeling in afstemming en op aanwijzing ecooloog. Bij kraamgroep meerdere kasten naast elkaar combineren
Generieke maatregelen in bestaande en nieuwe constructie	n.t.b.	Openingen bestaande spouwmuur Wegkruipmogelijkheden in dakconstructie (dubbel plaatwerk) Aangepaste gevelranden (beplating) Nader te bepalen in afstemming met ecooloog Kan uitgewisseld worden met inmetsele kasten.		

3.2.4 CONCLUSIE EN ADVIES

Korte termijn

Tijdelijke en indien mogelijk reeds permanente verblijfplaatsen en daarbij behorend functioneel leefgebied dient ruim voorafgaand aan de ingreep gerealiseerd te zijn. De minimale periode is 6 maanden in de actieve vliegperiode voorafgaande aan de start renovatie. De meest veilige periode is 1 actief vliegseizoen (vleermuizen) voorafgaande aan de ingreep maar hoe eerder hoe meer kans op effectieve mitigatie en daarmee bespoediging van procedures en planning.

Berekening tijdelijke/permanente verblijfplaatsen/nestlocaties/leefgebied

Bij renovatie vanaf 1 oktober 2015;

- Tijdelijke verblijfplaatsen vleermuizen gereed voor 1 april 2015

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaan verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. Dit verlies wordt gemitigeerd door het realiseren van tijdelijke voorzieningen in bebouwing binnen 200 meter van het plangebied. Er is dus geen sprake van tijdelijk verlies van verblijfplaatsen en nestlocaties. Tevens wordt voorkomen dat individuen worden gedood en/of verwond.

De vleermuiskasten worden opgehangen aan de woningen van Servatius aan de Veldjesstraat ten zuidwesten van de planlocatie.

Als gevolg van de werkzaamheden en het verwijderen van de bestaande verblijfplaatsen, blijft de overtreding artikel 11 'verstoring van verblijfplaatsen en nestlocaties' wel aan de orde.

Lange termijn

In de gerenoveerde bebouwing worden duurzame vleermuisverblijfplaatsen gecreëerd. Enerzijds door in de bestaande bebouwing geschikte verblijfsruimtes bereikbaar te houden/maken plus nog nader in afstemming met aannemer, ecooloog en Servatius uit te werken maatregelen en anderzijds door het in de constructie aanbrengen van duurzame prefab vleermuisverblijfplaatsen.

In de flat worden tevens duurzame en permanente verblijfplaatsen gecreëerd die noodzakelijk zijn als een belangrijk deel van de mitigatiemaatregelen voor enkele in de toekomst te slopen flats aan het Veldje (blauw in figuur 3). Er zullen in de flat voorzieningen worden ingepast voor gierzwaluw (10 inmetseleestkasten) en voor laatvlieger, grootoorvleermuis en gewone dwergvleermuis. De exacte aantallen en het type constructieve aanpassing wordt nader uitgewerkt in samenwerking met de nog te selecteren aannemer, ecooloog en Servatius. Bouwkundige tekeningen en mogelijk ook berekeningen zijn hiertoe noodzakelijk. Het toepassen van de op dit moment gangbaar en op de markt beschikbare prefab vleermuisverblijfplaatsen zijn niet volledig toereikend.

Deze maatregelen zijn dus niet noodzakelijk voor de renovatie zelf maar puur voor locaties die in 2017 en nog later gesloopt zullen gaan worden om zo een lange gewenningstijd te creëren voor lastig te mitigeren soorten als gierzwaluw en laatvlieger en direct te investeren in permanente voorzieningen vooruitlopend op toekomstige nieuwbouw. Hiertoe zal ter zijne tijd een ontheffing worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen

Door de voorgenoemde werkzaamheden wordt, na mitigatie, de volgende verbodsbepaling nog overtreden:

- Artikel 11: voor zover van toepassing op het *verstoren* van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Beschadiging en vernietiging wordt geheel voorkomen door het tijdig realiseren van vervangende vaste- rust en verblijfplaatsen.

Ontheffing

Er dient een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Deze ontheffingsaanvraag is voor overtreding van de verbodsbepaling artikel 11 van de Ff-wet, voor zover deze van toepassing is op *verstoring* van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

Volgens het huidige beleid¹ betreft de doorlooptijd van een procedure circa 9 weken en is een ontheffing maximaal 5 jaar geldig met mogelijkheid tot verlenging. Het veldonderzoek is maximaal 3 jaar geldig, waarna deze dient te worden geactualiseerd.

¹ Het beleid zal naar verwachting binnen 1 à 2 jaar gaan wijzigingen met de aangekondigde decentralisatie van het bevoegd gezag naar de provincies.

INGEKOMEN 24 JUNI 2015

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland
t.a.v. J. Zoetewij
Postbus 40225
8004 DE Zwolle

ARCADIS NEDERLAND BV
Mercatorplein 1
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl

Onderwerp:
Beantwoording verzoek aanvullingen FF/75C/2015/0138.nac.jz

DIVISIE WATER & MILIEU

Geachte mevrouw J. Zoetewij,

Maastricht,
23 juni 2015

Hierbij ontvangt u namens de heer L. Hupperts van Servatius Wonen&Vastgoed de beantwoording op de door u gestelde vragen in het verzoek tot aanvullingen van 10 juni 2015.

Contactpersoon:
Martijn Stevens

Aanvraagnummer: 5190015125213
Kenmerk: FF/75C/2015/0138.nac.jz

Telefoonnummer:
+31 627061118

E-mail:
martijn.stevens@arcadis.nl

Ons kenmerk:
078514549:0.1

Projectnummer:
C05053.000005.0100

1. De heer L. Hupperts van Servatius Wonen&Vastgoed is de aanvrager.
2. De werkzaamheden staan gepland in de nazomer/najaarsperiode. Het risico op overwinterende vleermuizen is reël en voor gewone dwergvleermuis niet (nooit) geheel uit te sluiten bij mildere winterperioden. De gekozen periode is daarmee de minst kwetsbare periode mogelijk voor deze soort. De uitvoering in later stadium is niet mogelijk vanwege aanbesteding en financiering van de werkzaamheden binnen de jaarplanning van Servatius. Eerder was niet mogelijk om gelijke redenen alsmede het verkrijgen van de ontheffing Flora- en faunawet en de gewenningsperiode voor de tijdelijke vleermuiskasten.
3. Vanuit de gemeentelijk en rijks visies is verduurzaming van het woningbestand en dan met name de kwaliteitsverbetering van leefomstandigheden en milieufactoren (isolatie en energiegebruik) van groot belang. De woningen voldoen niet meer aan de huidige woon en leefstandaarden die Servatius als de gemeente voor ogen heeft. Niks doen is voor alle partijen geen optie en er is geen andere mogelijkheid om de gebouwen tot het gewenste kwaliteitsniveau te krijgen dan een uitvoerige in- en uitpandige renovatie. Er is gekozen ook voor belang E ontheffing aan te vragen als voorzorgsmaatregel. De insteek van de ontheffingsaanvraag is om onder belang ruimtelijke ontwikkeling en inrichting ontheffing te verkrijgen daar er geen sprake is van economisch gewin of benutting en er geen sprake is van aantasting van de gunstige staat van instandhouding. De maatregelen zijn erop gericht dat er geen permanente aantasting plaatsvindt van de lokale populaties van gewone dwergvleermuis.

Divisie Water & Milieu is gecertificeerd voor
ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018, NTA-0
SACE BRL 1 en de CO2-Prestatiedoel

Handelsregister
09036504

4. Bij deze wordt tevens ontheffing aangevraagd van de verbodsbepalingen 'beschadigen' en 'vernielen' zoals genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet.
5. De planning is om in september van 2015 te starten met de renovatie en voor het einde van 2015 geheel klaar te zijn. De nieuwe permanente voorzieningen zijn gereed gelijktijdig met de renovatie oplevering. De gewinning van 6 maanden is wel gegarandeerd.

Tabel 1: Tijdelijke en permanente voorzieningen

Voorziening	Aantal	Type (voorstel)	Beschikbaarheid	Relevante aspecten
Tijdelijke vleermuis verblijfplaatsen	20	Houten vleermuiskasten type Vivara $\geq$ 2 leefruimtes	Voor 1 april 2015	Plaatsing en verdeling op aanwijzing ecooloog
Permanente vleermuis voorzieningen	20	Inmetsele kasten type Tichelaar en/of type Vivara en/of type Schwegler	Aanbrengen gelijktijdig met renovatie	Plaatsing en verdeling in afstemming en op aanwijzing ecooloog
Generieke maatregelen in bestaande en nieuwe constructie	n.t.b.	Openingen bestaande spouwmuur Wegkruipmogelijkheden in dakconstructie (dubbel plaatwerk) Aangepaste gevelranden (beplating) Nader te bepalen in afstemming met ecooloog Kan uitgewisseld worden met inmetsele kasten.		

6. De zomer verblijfplaatsen die zijn vastgesteld zijn deels overeenkomstig met de paarverblijfplaatsen. Er zijn geen losse paar of winter verblijfplaatsen vastgesteld. op basis van geschiktheid van de bebouwing en de locatie van de verblijfplaatsen en het gegeven dat een deel hiervan ook in het najaar benut wordt is geconcludeerd dat hier ook in de winter dieren kunnen overwinteren. Het heeft geen betrekking op een massawinterverblijfplaats.
7. Alle kasten zijn in week 13 geplaatst conform in de rapportage opgenomen tabel. Hiermee is bij aanvang in september 2015 voldaan aan 6 maanden gewinningstermijn.
8. De betreffende kasten zijn ontwikkeld in samenwerking met de zoogdiervereniging en reeds op diverse plekken toegepast. De kasten zijn zeer duurzaam gebouwd van hoogwaardig keramiek en maken onlosmakelijk onderdeel uit van de constructie van het te renoveren gebouw. De duurzaamheid is daarmee gegarandeerd. De verblijfplaatsen zelf zullen voor een groot deel van de winter afdoende vorstvrij kunnen zijn. Voor de overige functies worden er tevens in de constructie openingen gelaten naar niet na te isoleren delen van de spouwmuur. Deze plekken zijn zeker vorstvrij en gelijkwaardig aan de huidige verblijfscondities.

ARCADIS

9. In de omgeving zijn ruim afdoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig voor de gewone dwergvleermuis. Er zijn in het veldonderzoek op meerdere plekken verblijfplaatsen aangetroffen buiten het plangebied. De locatie is gelegen in de bebouwde kom van Eijsden met diverse geschikte woonwijken en lintbebouwingen in de directe omgeving.
10. Er gaat geen foerageergebied verloren. De ingreep heeft enkel betrekking op renovatie van de bebouwing.

Wij hopen u hiermee, namens de heer L. Hupperts van Servatius Wonen&Vastgoed, naar tevredenheid antwoord te hebben gegeven op de door u gestelde vragen en verzoeken.

Hoogachtend,
ARCADIS Nederland BV

Eric Schouwenberg
Senior adviseur

Meldingsformulier start werkzaamheden

Ontheffing Flora- en faunawet, artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Gegevens

Aanvraagnummer FF/75C/2015/0138
Project Tech 052-07
Ontheffingsperiode 1 september 2015 tot en met 1 januari 2017
Naam Woningstichting Servatius
Adres heer L. Hupperts
Wim Duisenbergplantsoen 41
Woonplaats 6221 SE MAASTRICHT

Gegevens werkzaamheden

Contactpersoon uitvoering werkzaamheden
Telefoonnummer (vast)
Telefoonnummer (mobiel)
Locatie(s) werkzaamheden
.....
.....
.....
Datum start werkzaamheden
Overzicht planning werkzaamheden
.....
.....
.....
.....
.....
.....

***Dit formulier dient zodra de aanvang van de werkzaamheden bekend is
te worden ingediend bij Rijksdienst voor Ondernemend Nederland!***

Retouradres

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland
Postbus 19530
2500 CM Den Haag
Fax: 070-3786139
Email : ffwet@rvo.nl

